

«Φάουστ» του Γκαίτε

ΘΕΑΤΕΣ με πείρα και με μακρόχρονη σχέση με ορισμένους θιάσους συμβαίνει να αποκτούν ένα είδος διορατικότητας που τους επιτρέπει να προβλέπουν το ποιόν της ετοιμαζόμενης παραγωγής, να αρπάζουν στο θεατρικό αέρα διάφορα προμηνύματα που σχετίζονται μ' αυτήν. Στην περίπτωση του «Φάουστ» η αναμονή ήταν ιδιαίτερα φορτισμένη λόγω... μεγεθών, μια και σ' αυτή την παραγωγή όλα ήταν μεγάλα -ο μεγιστάνας των γερμανικών γραμμάτων, ο κορυφαίος των ελληνικών, ο τεράστιος όγκος του κειμένου, ο πολυπληθής θιάσος, οι μεγάλοι απ' όλες τις απόψεις ρόλοι, και συνεπώς και οι μεγάλες φιλοδοξίες όλων των συντελεστών. Κάποιοι κακοί οιωνοί σημάδευαν την αναμονή της πρεμιέρας. Πρώτα ερχότανε η παραδοσιακή άποψη για τη μη θεατρικότητα του «Φάουστ» αυτού του τεράστιου δραματικού ποιήματος, όπου το φιλοσοφικό βάρος του κάθε στίχου και η συμβολική διάσταση της κάθε σκηνής εμποδίζουν τη σκηνική του απογείωση. Ακολουθούσαν οι διαρρέουσες από το θιάσο απόψεις για την επιπρόσθετη δυσκολία που πήγαζε από την επιλογή της μετάφρασης του Καζαντζάκη, της οποίας η λεξιλογική ιδιομορφία και το περίτεχνο συντακτικό σχέδιο ερμηνευόταν ως σημάδια γλωσσικής γήρανσης. Και υπήρχε και η ανάμνηση της προηγούμενης συνάντησης με το σκηνοθέτη στη «Φαίδρα» που άφησε αρκετούς εκνευρισμένους θεατές μεταξύ των οποίων, ομολογώ, συγκαταλεγόμουν.

Είναι πολύ ευχάριστο να νιώθεις πως η σκηνική πραγματικότητα διασκορπά τις επιφυλάξεις και σκηνή προς σκηνή κερδίζει και πείθει το κοινό της. Σίγουρα ο σκηνοθέτης της παράστασης Μίχαελ Λάινερτ συμμεριζόταν τους προβληματισμούς του Διευθυντή από τον «Πρόλογο».

Το πώς λοιπόν να καταφέρουμε όλα φρέσκα, καινούργια να φανούν, με νόημα

Βαθύ κι ακόμα δα να τους αρέσουν.

Έτσι το πρώτο ζητούμενο ήταν να απαλλαγεί το έργο από τις στερεότυπες απόψεις που το ήθελαν θεατρικά «βαρύ και ασήκωτο» μέσω της απελευθέρωσης της υπόγειας του θεατρικότητας. Και μια από τις μεθόδους που χρησιμοποιεί ο σκηνοθέτης είναι η ιδιαίτερη έμφαση των αντιθέσεων που υπάρχουν στο κείμενο, αντιθέσεων μεταξύ του φωτός και του σκοταδιού, του υψηλού και του ποταπού, του τραγικού και του κωμικού, της σωτηρίας και της καταστροφής. Ο σκηνοθέτης μεταφράζει αυτές τις πολικές αντιθέσεις στις στιλιστικά και αισθητικά διαφορετικές λύσεις των σκηνών της παράστασης του, συνειδητά αρχίζοντας από προκλητικά «χαμηλά» για να μεγαλώσει

Μετάφραση: Νίκος Καζαντζάκης («Φάουστ Ι»), Πέτρος Μάρκαρης («Φάουστ II»)

Σκηνοθεσία: Μίχαελ Λάινερτ

Σκηνικά: Άντης Παρτζίλης.

Κοστούμια: Σταύρος Αντωνόπουλος
Μουσική: Σάββας Σάββα

Παίζουν: Νεοκλής Νεοκλέους, Βαρνάβας Κυριαζής, Χριστίνα Παυλίδου, Αννίτα Σαντοριναίου, Αντώνης Κατσαρής, Κυριάκος Ευθυμίου, Σταύρος Λούρας, Ανδρέας Βασιλείου, Λένια Σορόκου, Έλενα Δημητρίου κ.α.

την κλίμακα της ανάτασης προς τα απόλυτα «υψηλά» (π.χ. από τη σκηνή της μεταμόρφωσης του Φάουστ μέχρι τη σκηνή της συνάντησής του με τη Μαργαρίτα στη φυλακή). Το μεγάλο προτέρημα της παράστασης είναι η υιοθέτηση της μεθόδου των τολμηρών αντιθέσεων από το σκηνογράφο Άντη Παρτζίλη, ενδυματολόγο Σταύρο Αντωνόπουλο και μουσικό Σάββα Σάββα. Κανείς δεν επιτρέπει στον εαυτό του να βυθιστεί στα σκοτεινά φιλοσοφικά βάθη και όλοι τους ψάχνουν πρωτίστως για καθαρά θεατρικές αξίες στον τομέα τους.

Η παράσταση σφραγίζεται από εξαιρετικές υποκριτικές εργασίες. Η τραγική κορύφωση στην οποία έφτασε η Χριστίνα Παυλίδου - Μαργαρίτα συνεπήρε και ανέβασε το κοινό. Ο Μεφιστοφελής του Βαρνάβα Κυριαζή, ισάξιος του Σαλιέρι στις «Μικρές τραγωδίες» του Πούσκιν, εξέπεμπε ορατή ζωτική δύναμη, η άνεση στο παίξιμό του συνδυαζόταν με αυστηρή αίσθηση μέτρου. Η Αννίτα Σαντοριναίου - Μάρθα έντεχνα δημιουργούσε το γκροτέσκ φόντο της τραγωδίας. Το ιδιαίτερο επίτευγμα του Νεοκλή Νεοκλέους στο ρόλο του Φάουστ ήταν το δάμασμα του καζαντζακικού λόγου, ο οποίος στην ερμηνεία του ανακτούσε τη νοηματική διαφάνεια και την εκφραστική ρώμη. ●